BENE!

THEMATUM Ex Jure Publico & Decisionibus quibusdam in Serenissimo præprimis Electoratu eique annexis Ducatibus Saxonicis pronuper promulgatis excerptorum DECADES QUATUOR.

à

quarum veritate
fretus auxiliatrice DEI Gratiâ,

SCIENTE

Magnifico JCtorum Ordine in hâc Salana

PRÆSIDENTE

VIRO

Nobilissimo, Consultissimo atque Excellentissimo

DN. GEORGIO-ADAMO Struven/
Hereditario in Uhlstädt/ JCto & Antecessore celebratissimo, Consiliario Saxonico, Curiæ Provincialis, Scabinatus & Facultatis Juridicæ in Incluta hac Salana Adsessore splendidissimo,

Dn. Præceptore ac Patrono suo debitâ observantiâ devenerando,

Publicè stabit

Ad d. 28. Junii in Acroaterio JCtorum

Hans Georg von Breitenbauch/ Eques Osterlandus,

AUTOR.

JENÆ, Literis JOHAN. NISII, Anno 1662.

VIRO

Generoso, Fortissimo ac Maximè Strenuo

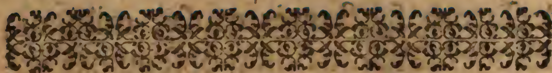
DN.

JOHANN. GEORGIO

à Schleinitz/Equiti, Toparchæ in Cospoda &c.

Serenissimo Electori Saxoniæ ab officiis Cameræ, nec non Serenissimo Duci in Aula Saxo-Numburgica Marschallo gravissimo, summo Equitum servitiis militaribus destinatorum Præfecto benemerentissimo, Præfecturarumque Circuli Neostadiensis, Weidæ, Arnshaug & Ziegenrück Capitaneo itidem Maximo,

Domino Patrono ac Mecœnati suo nunquam non obsequiô observantiave filiali colendo

Annos Nestoreos exoptatamq́; prosperitatem!

CArceribus hactenus me veluti mancipatum expectatio tenuit illius diei, quô argumentũ aliquod meæ in T. Fortissimam Generositatem devotionis ac submissionis exserere possem; Illô jam affulgente, ex iis, non aliter ac si signum datum sit, prosilio. Excelsi dignitatis gradus, ad quam virtutes Heroicæ T. Generositatem evexerunt, quorumlibet officia & observantiam merentur; Quidnî meam? Cum præprimis adfaventia, quâ T. Generositas Patrem meum oculitus charum Familiamque nostram effusissimè prosequitur, ac aliæ peculiares, curam potissimum sororum mearum di-

lectarum ſpectantes cauſæ, mihi, ut Eandem Parentis inſtar obſequiosè colam, calcar admoveant. Prius in ore facilius flammas ferrem, quàm animô filialem hanc obſervantiam exuerem; Deorum hominumqúe reverentiam, ſi illius eſſem immemor, exſpuiſſe viderer. Eccujus hinc alius nomine decades thematum horum tùm ex publico tùm Electorali jure decerptorum, quàm Magnifico Tuo, præluceant? Aſt, inquiet T. Fortiſs. Generoſitas, non magnæ eſt dignitatis, quod offers! Fateor, non dignum eſſe Tanto Nomine; Sufficit mihi ſincerum aliquod animi mei ad quamvis obedientiam promtisſimi publicè extare pignus, licet debitæ minus ſatisfaciam ſolutioni. Idem itaqúe, quod Auſonio Gratianus dicebat, mihi dicendum: ſolvo, quod debui & tamen debeo quod ſolvo; Perpetuus ita T.ae

Gene-

Generositatis sum debitor; Ast tantum Creditorem me habere, quoad vivam, ubique divulgator ero. Hoc tantum jam exopto, ut T. Gener.[ti] primus hic informis ingenii mei partus arrideat, eique, donec elegantior in lucem prodeat, utroque faveat pollice; Quem favorem religiosè devenerabitur, illius perennitatem flagitabit, Numenque divinum, quò in T. Generos. ac Nobil. Familiam omnes prosperitatis rivuli deriventur, animitus invocabit

Jenæ ex Musæo meo die 28. Jun. Anno à salut. nostrâ 1662.

Gloriæ T. Fort. Generositatis æstimator

Hans Georg von Breitenbauch/
Eques Osterlandus.

D Iſceſſum ex hac Illuſtri Salana mihi meditanti aliquot decades poſitionum ex publico novoq; jure Electorali Saxonico delibatarum eruditorum examini ut prius ſubjiciam convenire viſum fuit; Quod ut benè cedat, ab ipſo, in cujus manu ac poteſtate omnia verſantur, auſpicor!

THESIS I.

CUm ex frequentioribus Regnorum, Ducatuum ac Provinciarum diviſionibus, ſubdiviſionibus, ſubdiviſionumque multiplicationibus ſæpius familiarum illuſtrium proruat interitus, regionibus plura obtrudantur onera, ſecumque illæ multiplicatorum Judiciorum & Aularum trahant inſtitutionem, in diætis Provincialibus ac Comitiis non triplicatos ſed quadruplicatos requirant ſumtus, varias de terminis ac limitibus moveant controverſias, juſtitiæ exercitio difficultatem ac religioni facilè diſparitatem afferant, omnes vires divitiasque ſuſtentationibus proſapiarum illuſtrium inſervientes aliquando atterant, demumque familiis Principum ingerant obſcuritatem, adeò, ut accedente temporũ continuatione nec non prolis multiplicatione poſteri quandoq; audiantur Duces absque Ducatu, Marchiones absque Marchionatu Principes absque Principatu, laudabiliter jus feudale & publicum non ſolum

divi-

divisiones feudorum majorum, regalem dignitatem annexam habentium, qualia sunt Regna, Ducatus, Electoratus, Marchiæ & Comitatus, prohibuit, *cap.un.* §.*1. de prohibit. feud. alienat. per Frider.* Sed etiam in quibusdam laudatis feudis jus primogenituræ, divino & humano jure fundatum, quod dignitatem feudi cum successione soli primogenito defert, est introductum; Quale in Ducatu Saxoniæ, cui Electoralis adhæret dignitas, ut & in aliis Electoralibus secularibus, viget; *Aur. Bull. Car. IV. tit. 7. & tit. 24.* Quod Jus primogeniorum minus rectè ad alios Principatus vel Ducatus, si fortè primogenitus seu major natu id ex hac lege publica urgere velit, cum à prohibita feudi divisione jus primogenituræ non statim constituatur, extenditur. Illud quoque in Regnis Gallia, Hispania, Lusitania hodiè Portugallia nominata, Anglia, Sicilia & Ungaria obtinere testatur. *Tiraquel. tom. 1. præfat. de jur. primog. n. 4. seqq.* Imò in Scotia & Anglia adeò est coarctatum, ut primogenitus in omnibus non solum feudalibus sed etiam allodialibus bonis integram capiat hereditatem, cæteris autem fratribus, donec sese ipsos exhibere queant, alimenta tantùm suppeditentur; *Springsfeld. de Apanag. cap. 3. n. 151. Bodin. de Rep. lib. 6. cap. 6. pag. m. 1207.*

II.

Primogenituræ jus ubi locum habet, tunc ad amovendas omnes lites, quidam Maximam regum vel rationem status esse putant, occidere fratres. Quô impio axiomate utebatur anno 1570. Sephadinus, qui filios decem fratris Saladini, quò solus in Ægypto clavum regni tenere possit, mactavit. Attila quoque fratrem suum Budam

pro-

propriis interemit manibus *Chron. Hungar. c. 17.* aliud exemplum vide *lib. 2. Reg. cap. 10. v. 8.* Hanc Maximam unicum fundamentum imperii Turcici esse, interque arcana ibi numerari dicit *Clapmar. de arcan. Rerump. lib. 5. cap. 2.* Ast ipsa æquitas svadet, ut vel à Patre Rege aut Principe adhuc vivente vel eô mortuô à primogenitô succedente filiis secundò & postgenitis, quò illi se suamque familiam illustrem pro amplitudine & dignitate sua sustentare queant, assignatio alimoniæ fiat, quæ, uti notum est, Gallico-latinè vocatur Apanàgium. Hoc si ipsam rem consideres, est ex illis, quæ sapiunt antiquitatē, *lib. 2. Paralip. cap. 21. v. 3.* ubi Rex Judæorum Josaphat Jorami, quod primogenitus erat, Regnum, cæteris verò filiis quasdam minutas civitates, aurum & argentum tradidit: Quoad ipsam vocem, trahit apanagium suam originem ex Gallico vocabulo apenner, quod notat alimenta sufficientia decernere, versorgen / Unterhalt verschaffen/ unde appennage, apannage, hujus alimoniæ dispositio, quæ fit à Rege Franciæ postgenitis filiis: Germani vocant Fürstlicher Unterhalt / Fürstlicher Deputat; qui filii pòst dicuntur appennez, appennagez, Gallico-latinè, Apanagiati, abgefundene/ abgesonderte/ nicht regierende Herren.

III.

Secundô-genitis principum filiis regente vel patre vel fratre natu majore nominatio dabatur junge Herrn Junckern/ quasi juniores vel novi domini, Domnicelli, Dominiculi; Dominans autē herus dicebatur Herr. *Calvin. Lexic. Jurid. verb. infans.* In Instrumentis Actorum Homagialium Civitatis Brunsvicensis tom. 1. hi

repe-

reperiuntur tituli: We Junckern / Fredrick / Bernd / Henrick und Otto / Bröder van der Gnade Gottes / &c. quod nomen Juncker non solum Comitum & Principũ; sed etiam Regum filiis tributum est, *Christoph. Besold. thes. pr. lit. I.* ubi subscriptionem Regis cujusdam Daniæ filii Ottonis refert: Juncker Otto von Dennemarck. Canonici olim Gottes Junckern nominati sunt. *Nolden. de Nobil. cap. 1.* In Germania postgeniti principum filii hodiè suorum Majorũ titulis, exceptô titulô Electorali, quem primogenitus præcipuum habet, utuntur, hic vivente patre, der Chur-Printz / illi autem die jungen Printzen / junge Herren audiunt. Nomen Junckern jam proprium est factum nobilium, quod & aliis titulis majoribus olim competentibus accidit.

IV.

Jus primogenituræ primogenito, cum illud non ex provisione patris, sed legis beneficio aut consvetudine regni vel principatus promanet, totaque hereditas in principatibus sit legitima primogeniti, à parente per testamentum aut aliô modô, nisi consentiat, adimi & secundo vel tertio-genito tribui nequit. *Andr. Tiraq. de jure primog. q. 21. n. 3.* Quid si primogenitus filium habens patris voluntatem approbet, aut ipse suum jus secundo-genito fratri suo donet, anne hoc casu filio locus conquerendi relinquetur? pro negativa facere videtur, quod filius à patre non id possit accipere, quod amplius non habet; ast cum nullus beneficio legis aut consvetudini in damnum tertii derogare queat, filium hunc primogeniti sive ante sive post cessionem natum, etiam adhuc vivente patre, jus secundo-genito patruo suo tribu-

tum apprehendere posse dicimus; si enim primogenitus noluit succedere, statim ille, cui lex sive consvetudo jus primogenituræ defert, hoc potitur, non aliter ac si primogenitus non esset in rerum natura, *laudatus Autor q. 26. n. 3. & 5.*

V.

Jus primogenituræ feudo indivisibili, imò allodialibus quoque bonis appropriat quoque præter alios legitimos modos, investitura ac voluntas imperatoris, quæ justâ & prægnanti, intervenientibus præprimis feudi regalis possessoris precibus, eorumve, quorum interest, consensu, fulcitur ratione, qualem adducit *Besold. part. 4. consil. 148. n. 48. & 43. verb.* In dem zu mehrer Hoheit und Aufnehmen eines hochansehnlichen Geschlechts/ allwege der Elteste den Fürstlichen Titul und Würde haben/ auch zu dessen bessern entretenement die anwesende Güter alleine besitzen solle / und haben sich die postgeniti, ob sie gleich in etwas graviret werden möchten/ dennoch nicht zu beklagen/ weil dieses ihnen (angesehen sie sonsten der gebühr nach abzufertigen) zu keinen verweislichen Nachtheil gereichet / sondern zu bessern avancement der gantzen Familiæ dienet/ welche Hoheit ein ieder des Geschlechts auch mit seiner eigenen privat incommodation billich befinden soll.

VI.

Postgenitis in apanagium assignatur vel certa pecunia seu certi annui reditus, in quibus regulariter consistitui solet, vel etiam provinciæ quædam; *Tiraq. q. 5. n. 2. q. 4. n. 48.* Hæc assignatio apanagii nititur vel certâ vel incertâ quantitate; illam exprimit lex principatus, in

quo

quo jus primogenituræ floret, vel etiam quando quantitas apanagii ad exemplū quantitatis legitimæ redigitur, quam quis aliàs ab intestato acciperet, uti in Illustriss. Domo Hassiaca postgenitis quartam partem omnium bonorum esse assignatam refert. *Springsfeld. de apanag. cap.8.n.15.* Ad cujus legitimæ petitionem tamen, cum, ubi jus primogeniorum obtineat, illa non debeatur, postgeniti, si forte assignata apanagii quantitas nimis vilis videatur, confugere nequeunt. *Joh. Strauch. JCtus consummatissimus jam Proto Syndicus Brunsvicensis, Exercit. Exoter. 12.th.17.* Certa quoque est apanagii quantitas, si pater in suo testamento certos ordinaverit reditus annuatim ex domanio præstandos: Incertam quantitatem vocamus, quæ primogeniti relinquitur arbitrio, quod tamen dignitatem postgenitorum conservandam, ne ex apanagii tenuitate varia incommoda & vilitas familiæ illustris oriantur, spectare debet *Mod.Pistor.part.3. q.122.num.35. Carolus* von Hagen *Jurisprud.publ.lib.2. cap.4.n.7. A.B.Car.IV.c.24.§. decernimus.*

VII.

Principes, quando certis provinciis sunt apanagiati, in illis, cum apanagio propriè ita dicto nullum jus territoriale seu superioritatis inhæreat, collectas indicere non possunt; *laudatus Strauch. ibid.* quod in illustr. fraterna compositione lineæ Hassiacæ d. 1. Septembr. 1628. observatum est, *Springsfeld. cap.11.n.57. de apanag. verb.* Jedoch bleibet hierbey alles das jenige/was zur Landes-Fürstl. Hoheit und Obrigkeit gehörig/ Herrn Landgraff Wilhelms Fürstl. Gn. auf deren Herren Gebrüdern assignirten Orten wie vorhin. Nec Apana-

giatis propriè ita dictis sessio & votum in Comitiis, cum non sint status Imperii, sed primogenito tantum competit: Quod tamen in improprio seu conventionali, ubi de portionibus illis postgeniti ab Imperatore sunt investiti, fallit & ibi quilibet ad Comitia vocandus, *Bertramus tract. de Comitiis th. 41. Springsf. cap. 11. n. 123. de apanag.* Jus tamen territoriale postgeniti tunc habent, si vel concessio primogeniti, vel investitura Imperatoris aut consvetudo id svadeat & dictitet; vel etiam si pater testamento suo certas provincias principatui jure primogenituræ prædito minus incorporatas, vel etiam certos Episcopatus postgenitis cum omni jure territoriali in apanagium zu ihrer gänzlichen Abfindung/ assignet. *Springsf. alleg. loc.* Certis tamen annuis reditibus fratres regulariter contenti esse jubentur. Quem in finem collegia illa olim Ecclesiastica, in quæ non nisi illustres & nobiles recipiebantur & hohe Stiffter/ vulgò vocantur, instituta & luculenter sunt dotata, ut familiæ illustres prole abundantes, liberos illis commodè committere queant, ne omnes incumbant paternæ hereditati, uti verba sunt *Caroli* von Hagen *in Jurisprud. publ. Imperii Romano-Germanici lib. 2. cap. 4. n. 7.*

VIII.

Ex lege Regni Gallicani, quando apanagiatus sine prole mascula ex hac vita decessit, ejus filiæ vel fratres aliique collaterales in apanagio non succedunt, sed id regno consolidatur, eam apud *Steph. Pasquier. lib. 2. cap. 16. antiquit. Gallic.* videre licet. Ex qua lege lis inter Philippum Pulcrum Regem Galliæ & Carolum Regem Siciliæ orta, sopita est. Cum enim Ludovico corona

Fran-

Franciæ esset imposita, fratri suo Alphonso in apanagium assignabat Ducatum Pictaviensem & Arvernensem, alter frater Carolus erat Rex Siciliæ; Alphonsus sine prole decedebat, relicto fratre Carolo Rege Siciliæ & Ludovici fratris Regis Galliæ defuncti filio, Philippo Pulcro, tunc temporis Rege Galliæ; Hic Philippus nominatos Ducatus Pictaviensem & Arvernensem occupabat & regno consolidabat, Carolus autem Rex Siciliæ ipsi litem movebat, sibi in his Ducatibus ut unô gradu proximiori jus successionis assignari; ast Rex regerit, quod lege coronæ hujusmodi Ducatus, qui de patrimonio & domanio regni sui essent, ad se reversi sint, siquidem Alphonsus, qui eos titulo apanagii possedisset, absque prole mascula obierit, neque possent fratres aut alii collaterales succedere. Carolus itaque causâ cecidit.

IX.

Duos infantes simul & uno impetu ex utero matris egredi posse, natura non permittit *l. Arethusa. 15. ff. de stat. homin.* Sufficit hinc, ut aliquis primogenitus nominetur, si vel ex momento temporis alterum ex eodem utero confestim prodeuntem præcedat, id quod declarat historia de Esau & Jacob. Esau prior exibat, cujus plantam pedis manu tenens nullâ morâ interpositâ sequebatur Jacob, secundum quod temporis punctum Esau jure primogenituræ uti potuisset, nisi id Jacobo pulmentô vendidisset; *Gen. 25.* Non tamen satis est, ut prior quis manum ex utero protulerit, nisi & totus nascatur, cujus testimonium præbet scriptura sacra de Thamare geminos parente, ex qua Zerah prior manum exserebat, quam obstetrix illum priorem proruptur um esse existimans, fi-

lô rubrô, ut dignosci ab altero possit, ligavit, hoc autem manum retrahente, Perez illum anteveniens prior natus, ideoque primogenitus habitus ac ei principatus tributus est *Genes.38.*

X.

Legatis Regum exterorum & aliarum Rerump. ad amovendam omnem simultatem diffidentiæque suspicionem, neve vi potiùs, quæ in mandatis habent, ab eo extorquere velle videantur, ad quem missi sunt, quàm expetere, in Aula Cæsarea vel Comitiis Imperialibus alisque deputatorum Collegialibus conventibus magno armatorum numero comparere non permittitur, *Capitul. moderni Imperatoris Leopoldi invictissimi art.5. verb.* Wenn wir denn auch zu Verhütung/ꝛc. Quin tamen legatos dictos, si præprimis prædones grassentur, ipsisve metuendum, ne omni supellectili & viaticô ad futuros magnos sumtus & dignitatem conservandam necessariô exuantur, comites ac assecla equites vel pedites armis cincti stipare possint, dubii est expers.

XI.

Imperatorem posse investituram etiam de majoribus feudis in casum mortis absque suffragio Electorum aliorumque procerum imperii conferre dicit *Berlich. concl. pract. p.2. concl.54. n.9.* Ast contrarium ex generalitate rationis *Capitul. Car. V. art. 24.* Wenn auch Lehn dem Reiche und uns etc *& art.9.* & aliis Capitulationibus sequentibus est perspiciendum. Clarius jam ex *capit. Ferdin. IV. art.30. verb.* wenn auch Lehn dem Reich und uns etc. die sollen und wollen wir ohne vorwissen der 7. Churfürsten ferner niemand leihen auch nie-

niemand einige expectanz oder Anwartung darauff geben. *& art. 30. capit. moderni Imperatoris verb.* seind alle ohne der Churfürsten gegebene Expectanzen null und nichtig.

XII.

Rex vel princeps in alterius regis vel principis territorio delinquens, ibi, cum respectu delicti commissi privatis annumeretur personis, nec alteri amplius sit æqualis, pœnæ subjici potest; Uti Elisabetha Regina Angliæ, Mariam Reginam Scotiæ, cum hæc ipsius vitæ insidias struxerit, illam veneno tollere & de throno dejicere animum induxerit, rebellionem excitaverit, regionemque cum religione in periculum deduxerit, decollatione. d. 18. Febr. 1587. puniebat, *Meteran. lib. 13. histor. p. m. 465.* Aliud verò obtinet, si Rex in suo proprio regno delinquat: Hinc Carolum I. Britanniæ regem subditis Anglis morti addicere minimè licuisse, *Autor, Salmasius puta, libri, cujus nomen defensio regia pro Car. I.* latè deducit, in cujus proœmio hæc reperitur querela: Fatendum est, ex quo regium in orbe nomen gubernandis populis natum notumque fuit ad hæc usq; tempora, nullum simile factum vidisse nec audivisse.

XIII.

Ambo Parlamenta Anglicana tempore mortis illius ignominiosæ, quam tota adhuc luget Europa, ad decollationem excusandam, uti ex scriptis variis videre est, probare conabantur, quod tempore pacis cum Rege communem haberent potestatem, sibiq; licere Regem leges fundamentales regni transilientem, adversus populum tyrannidem exercentem, juramentum præstitum vio-

violantem, bella minus necessaria sine præscitu Consilii Anglici moventem, regnum in devastationem detrudentem, sanguinem subditorum innumerorum profundentem, temere religionem contemtui habentem, papicolis conniventem, potestatem Parlamenti minuentem vel aufferentem, in plenamve potestatem regis commutantem, qualem in omnibus sese gesserit laudatus Rex, ferrô & igni, quô regnum, ut hereditatem Parlamenti ab interitu vindicent prosequi: Ast hoc nullibi apud ipsos Anglos fuisse fundatum, sed potius figmentum ex falsò præsupposita Majestate Reali, uti *famigeratissimus Histor. P. P. Joh. Andr. Bosius in part. general. Notitiæ orbis hodierni cap. 2. §. 7. & 11. lib. 1. opusculo nunquam satis laudando, ast nondum edito,* affirmat, desumtum fuisse, ex eo præter alia colligendum est, quod multos, ut membra Parlamenti conscientia minus tranquilla posteà ex Parlamento abire jusserit.

XIV.

Principem tempore necessitatis, belli præprimis sævientis, cives vel subditos ad pecuniam sibi mutuo dandam, ut exercitus, milites & præsidia alat, aliaque ad bellum necessaria comparet, cogere posse, eos autem hoc casu moderatas & usitatas usuras meritò recipere debere statuitur. *Fern. Vasq. controv. illustr. lib. 1. cap. 6. n. 7. 8.*

XV.

Quantumvis exstructio fortalitiorum sit de regalibus vel juribus majestatis *Reink. de Reg. sec. lib. 1. clas. 5. cap. 6. n. 19.* statibus tamen imperii singulis fortalitia etiam sine autoritate imperatoris erigere, arcesve ac civitates

tates munire est permissum, modò causam illi exstructioni det defensio, non autem æmulatio aut molestia alteri creanda, nec adversetur privilegiis status alicujus imperii ab imperatore huic concessis, *Balthasar. dissert. de oper. subditor. cap. 8.* quale privilegium Carolus IV. Spiræ, ne intra tria milliaria, Norinbergæ, ne intra unum milliare in circuitu munimentum, civitas vel oppidum exædificetur impertitus est. *Verùm Pacificatione Osnabrugensi, noviss. Recessu Imperii de anno 1654. confirmatâ art. 8.* hodiè aliter conventum est, quod sc. nemini statuum intra suas ditiones nova munimenta exstruere & vetera præsidiis firmare posthæc, nisi adhibeatur comitiale liberumque omnium Imperii statuum suffragium, concedatur.

XVI.

Constat neminem Principum in Gallia excepto Regis primogenito vel Delphino, illove, qui Episcopalis est ordinis, nisi velit reus criminis læsæ majestatis fieri, titulo, Dei Gratia, Wir von Gottes Gnaden / uti debere: Nostri verò Imperii Principes liberô eum titulum usurpant, *Lymn. ad Capitul. Carol. V. verb.* Römischer König *n. 44:* Qui monetæ quoque cudendæ habent facultatem in auro & argento; ast in Gallia hoc jus à solo exercetur Rege. *ibid. n. 45. seq.*

XVII.

Feudi dominum ab hostibus captum Vasallos suâ pecuniâ redimere teneri, eô casu communiter, si ex bonis captivi lytrum commodè capi nequeat, affirmatur, *Magnif. Dn. Præs. Syntagm. Jur. Feud. cap. 11. aph. 5. n. 14.* Sed anne tunc, si dominus inutiliter vel parum con-

fultè bellum fuerit aggressus, à Vasallis ab hostibus redimendus? Hoc ferè negandum videtur *Vasquio cap. 7. controv. illustr. n. 6.*

XIIX.

In Imperatore seu Rege Romanorum ratione judicis competentis duplex residet respectus; vel enim convenitur ut Imperator, & tunc illius judex competens est Elector Palatinus Sacri Rom. Imperii Archidapifer & quidem in Curia Imperiali; *text. Aur. Bull. tit. 5. fin.* Vor einen Pfaltzgrafen bey Rhein/ꝛc. Jedoch sol der Pfaltzgrafe dasselbe sonsten nirgends haben noch suchen/denn an einen Keyserl. Hoffe/ꝛc. vel ut Archidux Austriæ aut alius Princeps aut Comes Imperii, idem tunc jus, quod aliis nullâ superioritatis Imperialis ratione habitâ, in sortiendo foro ei competit; Hinc Carolum V. Imperatorem aliquando tanquam Archiducem Austriæ coram Camera conventum fuisse & sibi ipsi mandata hunc in modum dedisse legimus: Wir Carol der Fünffte von GOttes Gnaden / erwehlter Römischer Keyser/ꝛc. Entbieten dir Caroln/Ertz-Hertzogen von Oesterreich/ꝛc.

XIX.

Imperatorem Ottonem III. legem, quòd nullus alius ab Electoribus Sacri Rom. Imp. ad Imperatoriam dignitatem evehi debeat, nisi sit ex germano sangvine prognatus, tulisse, testantur Historici, Heinricus Mutius, Sabinus, Melch. Goldast. in denen Reichs-Handlungē. aliiq; plures. Apud *Sleidan. lib. 1. de stat. relig.* Elector Moguntinus, jurium Romani Imperii citra dubitationis aleam scientissimus, Electori Trevirensi, summam rerum Germanicarum Regi Galliarum Francisco I. con-

cre-

credere volenti, ita respondit: Ad Gallum quod attinet, arbitror nos legibus, & jurejurando impediri, quibus expressum, ne decus imperatorium ad exteros transferatur. In eodem suffragio addidit, quod talis Imperator debeat eligi, qui sit heres alicujus ditionis Imperio nostro parentis. De hac re itaque constitutionem, licet nos non viderimus, extare, nisi autoritatem laudati Electoris imminuere & historicam fidem elevare velimus, agnoscendum est, *Consummatissimus JCtus Joh. Strauch jam Proto-Synd. Brunsvicensis Exercit. Exoter. 4. §. 4.*

XX.

Licet quis extra Germaniam sit natus, si tamen patrem vel avum habuerit germanum, inter Germanos quodammodo relatus. Exemplum nobis præbet Ferdinandus I. in Hispania in hanc lucem editus, cujus pater erat Philippus, Hispaniæ Rex, avus verò paternus Maximilianus I. Imperator Germanus. Aliud exemplum notare licet in Friderico II. Imperatore, qui in Sicilia natus ad imperium Germanicum, cum patrem habuerit Henricum VI. Imperatorem natione Germanum, est admotus.

XXI.

Ut sponso sponsæ suæ defunctæ filiam vel matrem in uxorem ducere liceat, Princeps ab illo veniam petente imploratus dispensare potest; Siquidem hoc casu nondum vera affinitas vel verus paternus respectus, qui matrimonium impedire possit, subest, ut quæ affinitas vel respectus non per desponsationem solum, sed demum sangvinis commixtionem oritur: nec ulla obstat divina prohibitio. *Magnif. Dn. Christoph. Phil. Richterus, Ordi-*

 narius

narius hujus Acad. gravissimus, Patronus meus honorandus, decis. 11. n. 16. ubi pronunciatum hujus Jenensis Scabinatus affert. Pro ratione tamen circumstantiarum & personarum ejusmodi sponso juramentum injungi potest, quò se purget, quòd cum demortuâ sponsa se non carnaliter commiscuerit, daß er seiner vorigen Braut nie schuldig worden / *Carpzov. lib. 2. Jurisprud. Consistor. tit. 7. def. 192.*

XXII.

Quantumvis fœmina viro obærato nubens ob conjecturatam scientiam, levitatem & apparentem morum maritalium approbationem, nullô censeatur digna privilegiô & jure sexus fœminini causâ constitutô; illa tamen in Serenifs. Electoratu Saxonico huicque annexis Principatibus, cùm tempore contracti matrimonii magis personam quàm bona, opulentiam aut inopiam respexerit, jure gaudet prioritatis. Nec ulla in mulierem hanc cadit præsumtio, quòd scienter viro obruto ære alienô nubens privilegiis fœmineis renunciare voluerit, quod sine expressa declaratione fieri nequit; *Decis. Elect. nov. 6.* Si tamen quis creditorum dolum contra eam probaverit, eô ipsô dicto privilegio fit indigna. *ibid. fin.*

XXIII.

De jure communi existente creditorum concursu non solum in sorte principali, sed etiam in usuris licitis locum invenit regula vulgata: Qui prior tempore, potior quoque est jure & unà cum sorte creditoribus justo ordine positis usuræ adjudicandæ sunt *l. 9. §. ult. ff. de pact. l. 18. ff. qui potior. in pign.* In Terris autem Saxonicis nemini usuræ priusquam creditoribus etiam chiro-

gra-

graphariis omnibus ratione sortis satisfactum fuerit, adjudicantur, *Ord. Torg. anno 1583. tit.* von Wucher und wucherlichen Contract. ne sc. priores creditores lucrum usurarum captantes præferantur reliquis de damno sortis vitando certantibus. Inter casus tamen exceptos jam in Electoratu ejusve Ducatibus peculiaris est in usuris pupillaribus, quæ, dum ad tutoris bona undique creditores confluunt, unà cum sorte, licet cæteri creditores in sua sorte periclitentur, secundum dispositionem juris communis exigi possunt. *decis. noviss. 9.*

XXIV.

Matrem tutricem liberorum existentem non minus ac alios tutores tutelâ finitâ mediante inventario ad rationes reddendas esse obstrictam, noti est juris; ast si inventarium facere omiserit, num ad bona liberorum juramentô indicanda cogi possit, reverentiam parentibus debitam id haud permittere, ideoque liberos nudâ consignatione aliquâ contentos esse debere videtur; sed à juramento non sublevari haud absonum visum fuit *Serenissimo Electori decis. 21.* Pater verò finitô usufructu, licet ad inventarium bonorum maternorum vel liberorum nomine conficiendum vel nudam eorundem consignationem obligetur, in defectum tamen hujus jurare non cogitur, *verb.* Daß allein der Vater mit angeregter Eydlicher Specification zu verschonen/ die Mutter aber davon keines weges zu befreyen.

XXV.

In Comitiis Provincialibus nobiles ac vasalli ex usu harum regionum quandam pecuniam, quæ bewilligtes donativ vel præsent-Geld vocatur, contribuentes Serenifs. Electori offerunt aut promittunt; hujus solu-

tione vasallô mortuô, cum hic suâ promissione ac Elector sua acceptatione consentiant, successores feudales gravandi videntur; Ast cum sponte ac ex liberalitate quadam proficiscatur; nec ullô jure vel communi vel Saxonico de ejusmodi feudi onere quicquam dispositum sit, vel quicquam commodi feudo hinc accedat, illius exsolutio heredibus allodialibus imponitur, indistinctim, num tempus solutionis ante vel post mortem vasalli cesserit. Si tamen illam pecuniam Princeps loco servitiorum militarium, quæ jamjam vasalli deberent præstare, ad certum acceptet tempus, illudque decedente vasallo, nondum fuerit præterlapsum, pro rata temporis tunc successores feudales ad solutionem illius tenentur; *Decis. El. nov. 32.*

XXVI.

Creditorem à magistratu tutorē vel curatorē pupillo vel minori datus, crediti illius, quod magistratui jam est notum, hincque manifestatione, cum certus non amplius debeat certiorari, non opus putans tutelam suscipit, periculum amissionis subire, negandum ferè videtur; Ast secundum verba *Auth. minoris. C. qui tutores vel curatores. & Novell. 72. c. 4. & 5.* jam in *decis. Elect. nov. 34.* ejusmodi creditor sine distinctione noti aut ignoti crediti, creditum suum omne amittit, nec unquam à minore majore facto repetere, sed ei semper exceptio crediti à tutore tutelam sui debitoris suscipiente haud manifestati, opponi potest. Sin verò priusquam tutelæ onus subeat, de credito suo magistratum faciat certiorem, seque ita excuset, hac autem excusatione non attentâ, nihilominus confirmetur, salvum & integrum suum creditum retinet, *dict. dec. nov.* Quò nunc creditor hanc manifesta-

ſtationem probare queat, curet, ut vel literis confirmatoriis tutelæ inſeratur vel ſibi à magiſtratu literæ (ein Schein) dentur.

XXVII.

Debitum conflatum ſolvit quis vel ut principalis debitor, vel ut fidejuſſor; Literas itaque comendatitias ſcribens vel verbis commendatoriis utens, Es iſt ihme wohl zu trauen / Er hat zu zahlen / Er iſt ein guter Mann / bey deme keine Gefahr / die Bezahlung wird euch wohl / &c. à creditore damnum paſſo, cum aliud ſit mandare, aliud commendare *l. ſi verò. 12. §. cum quidem 12. ff. mandati.* commendansque nequaquam hoc agat, ut fidem ſuam interponat, ſed potius ut commendato major fides adhibeatur, de jure civili conveniri nequit, ex *d. l. 12. §. 12. & 13.* niſi creditoris decipiendi cauſa illa laudatio facta aut verba, meô periculô, adjecta fuerint: In ditionibus autem Electoratus Saxonici creditor, cum debitor non ſolvendo factus eſt, adverſus commendatorem hunc experiri & ab eo damnum recuperare poteſt: *deciſ. nov. 42. verb.* Daß eine ſolche Perſon umb dieſer Reden willen / woſern der Schuldner die Zahlung nicht leiſten kan / vor die erborgte Summa oder getrauete Wahren hafften und gelten ſolle. Actio tamen hæc non habet locum, ſi nulla verba obligatoria, ſed ſolum interceſſio aliqua intervenerit, vel quis ſe ſolum diligentiam navaturum, quò debitor ſolvat, dixerit; *verb.* ſondern nur eine bloſſe interceſſion vor einen andern eingewand / oder ſeinen Fleiß bey der Zahlung anzuwenden verſprochen / ſo mag er auch deswegen nicht belanget werden.

XXIIX.

XXVIII.

Ad matrimonium legitimè constituendum præter consensum apud nos hodiè & festivitatem nuptialem seu copulam sacerdotalem, quam trina ex suggestu præcedere solet publica proclamatio, requiri, constat; Num autem eâ copulatione ob mortem forte sponsi omissâ filius vel filia, quam sponsa ex sponso concepit & peperit, pro legitimè nato, ita, ut parentibus in omnibus bonis tàm allodialibus quàm feudalibus succedere possit, reputari debeat, jam, diversis antè extantibus sententiis, affirmativè est decisum, *decis. Elect. nov. 49.* Quod tamen solum ad sponsalia publicè celebrata restringitur; Clandestina hinc, quæ scilic. nullis testibus præsentibus & sic scandalosè, vel sine parentum consensu, ut in se inefficaciter & illicitè sunt inita, hac efficaciâ destituuntur; verb. Sollen dieselbe/ so aus heimlichen Verlöbnüssen gezeuget worden/ Krafft dieser unserer Decision vor eheliche Kinder nicht gehalten / noch zur Väterlichen Erbschafft admittiret werden.

XXIX.

Expensæ studiorum vel peregrinationis causâ à parentibus erogatæ, collationi minus sunt obnoxiæ *l. 50. ff. famil. ercisc. l. 1. §. 16. ff. de collat. bonor.* Etiamsi in libro rationum aut alio in hunc finem confecto libello eas pater consignaverit, *Decis. Elect. nov. 50. verb.* Wenn auch gleich die Eltern solche Unkosten in ihre Hand- oder andere Bücher aufgezeichnet hätten. Omnia itaque debita propter studia filiorum à parentibus conflata ex communi hereditate sunt solvenda. *Magnif. Dn. Præses Exerc. 37. th. 29.* In laudata tamen decisione 50. filiis in

Scho-

Scholis aut Academiis viventibus collatio erit injungenda I. Quando parentes, quod sumtus velint conferendos, suam voluntatem expressè vel aliis certis indiciis manifestaverint, verb. Wofern sich die Eltern ausdrücklich erkläret oder auch sonsten beybracht werden kan. Quô casu tamen alimentorum sumtus, ut quos aliàs parentes filiis exhibere tenentur, cõferri non debent, *l. 11. C. de neg. gest.* II. Si sumtus adeò sint enormes, ut etiam cæterorum liberorum legitima diminuatur, tunc id, quod legitimam supplere potest, illius portioni, qui in studia tantos sumtus impendit, detrahitur, verb. Do die Unkosten so übermäßig/daß denen übrigen Kindern die legitima geschwächt wird/so hat statt/was die Rechte de inofficiosis donationibus verordnet. III. Si sumtus studiorum inutiliter sint erogati, & filii nomine tantum studiosi eos à parentibus extorserint, nec tamen quicquam in studiis profecerint, verb. Widrigen falls/ so wir erfahren würden/daß sie mit blosser Üppigkeit der Eltern Vermögen verschwendet / sie solches Privilegii verlustig seyn / auch mit andern Straffen belegt werden sollen. Quando filii proprium habent patrimonium, cujus pater administrator est, cessat non solùm necessitas suppeditandi sumtus, sed etiam præsumtio donationis, & potius pater creditur sumtus dare filiis ex horum bonis: quam præsumtionem, cùm dictâ Decisione Elect. nov. non elidatur, in suo vigore adhuc stare posse non dubitamus.

XXX.

Dona nuptialia, cùm convivarum intentio sit, ut ea tàm sponsó quàm sponsæ acquirantur, utrique conjugi

indifferenter communia ac æqualiter inter eos dividenda sunt; hinc superstes vidua dimidiam partem eorum donorum ab heredibus tàm de jure Civili quàm Saxonico exigere potest *Const. El. 22. p. 3.* Sin autem dona hæc nuptialia fuerint consumta, anne adhuc viduæ vel ejus heredibus debeatur saltem dimidiæ partis æstimatio, hactenus quibusdam æstimationem deberi dicentibus, *in qua opinione est Dn. Carpzov. ad d. C. def. 6.* quibusdam negantibus disceptatum fuit; Horum negantium opinionem Serenifs. Elect. Saxon. sua *decis. 51.* confirmavit, ita ut, quando concursus creditorum vel vivente adhuc maritô vel post mortem ejus existat, uxor vel vidua aut heredes ejus, si in individuo adhuc extent, donorum nuptialium dimidiam partem exigere possit, sin verò consumta, omni jure æstimationem illius dimidietatis petendi excludatur. Si tamen socer genero suo certam pecuniam inclusis donis nuptialibus dotis loco dederit, tum ea sive adhuc extet, sive consumta sit, cum meritò pro dote reputetur, semper repeti potest.

XXXI.

Uxori post obitum mariti, cui absque ulla promissione dotis nupsit, certam nihilominus dotem, quò dotalitii fiat particeps, illaturæ successores feudales non tenentur dotalitium constituere; siquidem hoc in dotis compensationem datur, dos autem post mortem mariti promissa propriè dos dici nequit *l. 20. v sicut enim dos. C. de donat. ant. nupt.* Nec uxor dotalitium petere potest, quando maritus nimiô ære alienô est oppressus, concurrantque creditores, licet ipsa dotem promissam inferre parata sit, per id enim mariti creditores valdè gravaren-

tur

tur creditisve suis defraudarentur, *Carpzov. p. 2. Constit. 44. def. 13.*

XXXII.

Hypotheca bonorum feudalium ex consensu Domini feudalis suam consequitur existentiam, adeò, ut ille pro forma requiratur essentiali, quô deficiente, totus corruit oppignorationis actus. Hinc ipse dominus, licèt ejus consensui non accesserit agnatorum vel simultaneè investitorum consensus, ad solvendum debitum, si feudum ad eum jure caducitatis vel aliô modô devolvatur, obstringitur, *Ord. Proc. Judic. tit. 26. vers.* Wenn Lehngüter/ꝛc. Agnati vel simultaneè investiti verò, quamvis in contractum consenserint, ad præstationem tamen illius, si consensus domini deficiat, non cogi possunt, cum illorum consensus nullum operetur in feudo pignus, nec jus aliquod tribuat reale. Creditor itaque adversus agnatos neque actionem hypothecariam, cum ob defectum consensus domini hypotheca sit invalida, neque personalem, cum per nudum consensum se ad nihil obligaverint, instituere poterit, uti ita Facultatem Juridicam hîc Jenæ pronunciasse testatur *Magnif. Dn. Præs. Syntagm. Jur. Feud. cap. 19. aph. 22.* Ast Serenissimus Elector noster Saxon. ut simultaneè investitorum vel agnatorum consensus, deficiente sc. domini consensu, omni careat effectu, amplius permittere noluit, *Decis. nov. 67.* Cujus vigore creditor, licet creditum solo agnatorum consensu munitum pro debito feudali non reputetur, agnatos, ad quos feudum postea pervenit, ut solutionem ex fructibus, non autem alienatione feudi faciant, convenire poterit, *verb.* Dennoch zu Erhaltung Treu und Glaubens sol solche Schuld von denen Nutzungen

 des

des an den Lehnsfolger verfallenen Lehns bezahlet werden. Quæ decisio non solum ad futuros, sed etiam præteritos & ante hanc decisionem ab agnatis tantum datos consensus extenditur.

XXXIII.

Sicuti creditores, quibus in bonis debitoris allodialibus hypothecæ sunt constitutæ, non prius possunt convenire illos, à quibus bona hypothecata detinentur, quàm excusserint debitores principales, heredes & fidejussores, *Nov. 4. cap. 2.* ita quoque in bonis feudalibus, ipsis creditoribus consensu domini & agnatorum oppignoratis, si vel ad dominum vel ad agnatos illa sint devoluta, non antè actio hypothecaria, quàm hereditariis bonis excussis, tàm de jure communi quàm Saxonico locum invenit; *Magnif. Ordinarius Dn. Richterus decis. 78. n. 9.* Deficientibus itaque demum bonis allodialibus, in quibus heredes defuncti vasalli successerunt, successores feudales debita legitimè oppignorata solvunt. Sique successor feudalis, ad quem fortè aliqua bona hereditaria pervenerunt, metuat, ne heredes res hereditarias consumant, tùm jure retentionis, donec heredes solvant debita, uti, tùm inventarium & cautionem ab illis facultates hereditarias dilapidare incipientibus, creditoribusque solvere cessantibus, exigere, nec non judicem, ut heredibus, ne, antequam creditoribus satisfactum, bona consumant, vel in suam vertant utilitatem, injungat, petere poterit; *Magnif. Dn. Præs. Syntagm. Jur. Feud. cap. 14. aph. 24.* Iu ditionibus verò Electoratus Saxonici, licet vasallus defunctus bona hereditaria solvendo sufficientia reliquerit, omnia debita legitimè hypothecata à successoribus feudalibus sunt solvenda. *Const. 46. p. 2.*

XXXIV.

Num juramentum purgationis ſtupratori imprægnationem quidem fatenti, aſt promiſſionem matrimonii, quam imprægnata puella actione ſua factam dicit, neganti, deficientibus aliis indiciis & præſumtionibus, deferri queat, diſcordes hactenus fuére opiniones, adeo ut *Beuſtius de deſponſat. p. 1. c. 47.* ut iſta ambiguitas publicâ deciſione dirimatur, ſuo tempore exoptaverit. Voti iſtius Sereniſs. Elect. Saxon. nos jam *deciſ. novâ 81.* compotes fecit. Quamvis enim contra ſtupratorem videantur militare conjecturæ, quòd puellam non libidinis causâ ſed tanquam futuram uxorem carnaliter cognoverit, nec etiam cenſendum eſſet, virginem absque prius data ſpe futuri matrimonii florem virgineum decerpere alicui tàm liberaliter permiſiſſe; Quia tamen ex iſtis præſumtionibus certa & indubitata ad matrimonii promisſionem argumentatio, cum non quivis ſtuprator matrimonialem ſecum ferat affectum, imò potius, ſi tuliſſet, illam tanquam futuram conjugem maculâ libidinis minus conſpurcaſſet, hauriri nequeat, neve, ſi confeſſio ſtuprationis ſola pro ſufficienti indicio matrimonii promiſſi, ut ſtupratori id neganti, juramentum purgationis poſſit deferri, putetur, puellæ præprimis deſperantes levesque per laſcivam vitam ſancto matrimonio eò citius copulari, anſam arripiant, delatio hujus juramenti denegatur.

XXXV.

Matri vel aviæ tutricibus liberorum exiſtentibus uſusfructus in bonis eorum, licet ad alimenta, donec adoleſcant & ab iis ſeparentur ſuppeditanda, promtæ ſint,

nisi consvetudo obstet, in his provinciis, præprimis Electoratu Saxon. non competit, sed potius suæ administrationis rationem vel mediante inventario, vel juratâ specificatione reddere tenentur. *Decis. El. nov. 62.*

XXXVI.

Filius pro patre mutuam pecuniam ab aliquo accipere volente fidejubere nolens exheredari nequit, nisi eo casu, quo pater ob debita carceri est mancipatus, fidejussionem detrectet. *Decis. El. nov. 52.*

XXXVII.

Quantumvis inter justas exheredationis causas in *Nov. 115. cap. 3.* expressas nuptiæ liberorum dissentientibus parentibus contractæ, nisi quod ibi de filiâ libidinosè vivente est dispositum, non reperiantur; In terris tamen Electoratus Saxonici liberi matrimonium irrequisitô parentum consensu ineuntes horribili exheredationis fulmini subjacent, quæ non solum ad dimidiam legitimæ partem sed & copulâ sacerdotali vel carnali secutâ ad totalem exheredationem præter alias pœnas, puta carceris, abitionis ex provinciis Elect. Saxon. extenditur. Kirchen- und *Consistorial* Ordn. *tit.* von Ehesachen/ §. von Ehegelöbnüß. *verb.* Do sie wider ihrer Eltern Willen solch heimlich Ehegelöbnüß zu vollziehen andere Gelegenheit suchen würden / sollen die Eltern ihnen mit etwas zur Ausstattung behülfflich zu seyn nicht verpflichtet/sondern vielmehr befugt seyn / solche ungehorsame Kinder biß auff den halben Theil ihrer legitimæ und nach Gelegenheit der Sachen gäntzlich zu enterben.

XXXVIII.

XXXIIX.

Filiusfam. cum puella quadam, cujus parentes consensére, sponsalia irrequisito sui patris consensu, contraxit, utraque persona quoque quòd nullo modo à se invicem discedere, sed usque ad mortem cohabitare vellent, sese juramento adstrinxit, quæritur, num hæc sponsalia juramento munita ex solo filii patris dissensu, ex nulla alia re, dum puella est inculpabilis, quàm, quòd ab initio consensus ejus non fuerit petitus, proficiscente, sint alicujus valoris? quod negatur. Siquidem nuptiæ consensu parentum destitutæ ipso jure sunt nullæ, §. *si adversus. Inst. de nupt.* eas itaque juramentum in legis fraudem præstitum & exemplo perniciosum firmare nequit. *arg. l. 7. §. 16. ff. de pact.* Possumus & hanc dare rationem, ne, si juramentum hoc sit alicujus valoris, liberi ansam arripiant, sese, modò utantur hac juramenti cautela, patriæ potestati consensuique parentum subducendi.

XXXIX.

Remedio retorsionis liberi quoque adversus parentes uti possunt, sed tum demum, si atrocibus se injuriis non autem levioribus, ut in quibus animus injuriandi, in quo tamen retorsio est fundata, minimè, sed potius castigandi versatur, affectos esse dicant *l. sed si hac lege 10. §. Prætor ait. 12. ff. de in jus vocand.*

XL.

Exactioni ampliori usurarum, quando eæ seu particulariter jam solutæ vel omnes adhuc solvendæ summam sortis adæquarunt, non solum in mutuo sed & in aliis contractibus, in quibus ex mora commissa usuræ debentur, finem imponi, ita ut ultra alterum tantùm solutæ

tæ vel per condictionem indebiti repeti, vel in sortem imputari queant, communis & expediti est juris. Quoniam autem hodiè usuræ non ut usuræ, sed ut interesse, quod & ultra alterum tantum exigi potest *l.3. §.8. ff. de eo quod cert. loc.* petantur, & iniquum sit, creditorem sorte carentem omni quoque carere lucro, quod tamen ex ea, si nactus fuerit, capere possit, Serenissimus Elector Saxon. cum Serenissimis Ducib. Ejusdem Fratribus *in Decis. novâ 29.* usuras etiam alterum tantum transcendentes, sive particulariter solutas sive adhuc solvendas, licet bis vel ter sortem superent, peti posse, constituit; Modò creditor eô casu, quando nullas omninò usuras jam sorti æquales accepit, suum debitorem in judicio interpellaverit, quô factô usuræ vel decies sortem superantes justè exiguntur. Exceptio tamen tunc adest, si debitor omnem culpam moræ creditoris sine justa causa solutionem sortis acceptare recusantis, imputare poterit.

XLI.

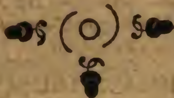
Incendium vel ruina oritur, ubi pater & filius mortui reperiuntur, quis autem prior mortem obierit, ignoratur: Mater filii hereditatis cupida, patrem, cognati verò patris, filium prius vitam exspirasse dicunt. Hanc disceptationem distinctio dirimet filii puberis & impuberis; ille patri, huic autem pater supervixisse creditur. *l. 9. §. 4. ff. de reb. dub. l. 16. 22. 23. ff. eod.* Pereuntibus enim pubere & impubere simul, cum nescias quis prior decesserit, impubes ob ætatis teneritudinem & infirmitatem prius efflasse animam, ut qui ex fragilitate virium non adeò ut pubes morti imminenti resistere potest, præsumitur.

XLII.

Cum vetus Jus Publicum Romanum, quod *l.1. §.2.*

ff. de

ff. de just. & jur. in Sacris, in Sacerdotibus & Magistratibus consistere dicitur, non solum libris Digestorum & Codicis Imperat. Justiniani sit insertum, sed etiam Aurea Bulla Carol. IV., Recessus Imperii, Imperatoriæ Capitulationes, Transactio Passaviensis & hanc secuta Pacificatio Religiosa ac Prophana, ut in quibus Jus Publicum hodiernum Romano-Germanicum continetur, & toto cœlô à vetere, ut ex quo controversiæ de moderna Imperatoris & Principum Imperii potestate ortæ nequaquam decidendæ veniunt, distat, publici sint facta juris, nec inter arcana Imperii amplius connumerari queant, professio ac disputatio de iis, hodierno scil. jure Publico, æquè ac de jure privato in Academiis licita erit, hac tamen adhibitâ moderatione, ut solum de principiis decisis, certis ac determinatis, non verò de casibus ambiguis in laudato jure nobis in præcedentiis præprimis Principum sese ostendentibus, cùm in his decisio periculis sit exposita non contemnendis, disputationes suscipiantur; Licet negari nequeat, quod quidem de facto Principis disputari non concedatur, ast benè de jure *l. 3. C. de crim. sacrileg.* Hujus Juris Publici cognitio quem latet, nomine & honore jurisperiti planè indignum pronunciamus cum Arumæo *Discurs. 1. th. 1. ad Aur. Bull. Carol. IV.*

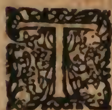

E Gene-

Generoso

DN. JOHANN. GEORG. à Breitenbauch/

S. D.

E præſtans ornat virtus & ſtemma paternum,
Strenuus hinc geminâ nobilitate vires.
Claris veſtigiis Majorum incedere pergas,
Augeſcet porro lausq; decusq; Tuum/

Georgius Adamus Struve/D.

DUm cathedram ſcandis Struvio ſub Præſide, nobis
Exemplum præſtas nobilis ingenii,
Pergito, conamen ſanctas ad Principis aulas
fama feret ſubito. Fama ſtat ante fores.

Generoſo ac Nobiliſſimo Dn. Reſp. Inquilino, Commenſali & Amico colendo paucula hæc adjecit

Chriſtianus Carolus Schalling/D.
Cur. Provinc. Saxon. Jenenſ.
Advoc.

Sat

SAt notam Patris laudem virtute paratam
Arte, labore ſimul condecorare ſtudes;
Non eo deductum rem multis. Pulpita cantant,
In queis enodas publica jura vigil;
Saxo quæ Magnus nuper dubitantia jura
Decidit, ſolers ſolvis & enucleas.
Imperii benè noſcere jura Politica perge,
Quò tangas metam, quæ Tibi poſta fuit.

Ita ad egregios Generoſi ac Nobiliſſimi Dn. à Breitenbauch/ Contubernalis Sui honorandi, conatus fovens adludebat

Tobias Heubler/ J.U.Pr.

GENEROSO ATQVE NOBILISSIMO,

JOHANNI GEORGIO

à Breitenbauch/

Amico ſuo ſuaviſſimo,

S. P.

OTTO HAAKE, Nob. Miſn.

OStendunt *Primogenituræ jura, ſvavis*
Te à Magnis genitum tendere ad alta: bene,
Non minor eſt Virtus, quàm quærere, parta tueri:
Ad magna es genitus: ſedulus ergò colis.
Perges notitiam Themidos *Tibi gignere?* { Pergis! Fauſte!
Sicque inter primos primus & ipſus eris.

NOn modo nobilitant Clarorum inſignia Patrum,
A quibus innatus nobilitatis honor,

Verè ast nobilitat Virtus quoque, Splendor & amplus
Ex studiis veniens auget equestre genus.
Stemmate ceu verus: sic & virtute paratâ
Nobilis es præstans: pulpita, Amice, probant.

Hisce exiguis Generoso Dn. Respondenti sincerum fraterni amoris adfectum declarare voluit debuit

Levinus Adolphus Marschall/
Eq. Thur.

NObile depositum Themidos quod ab arte dedisti
Te negat ex animo longius ire meo.
Laudo primitias, decimæ fac ritè sequantur,
Sic fies Patriæ magna columna tuæ.

Generoso ac Nobilissimo Dn. Respondenti, amico & Commensali perdilecto gratulationis ergo adposuit

Hanß Georg Osterhausen/
Eques Thur.

QVod juris Regni fautor cultorque celebris
sis, vel conatus dulcis amice! probat.
Eunomiæ dum publicitus nunc dogmata scita
perdoctis offers discutienda Viris.
GratVLor VsqVe tIbI sIC pergas: faMa IVVabIt
hInC eVaX! Certò CertIVs æqVa! CLVes!

Lmq; offerebat

Hanß Rudolph von Thüna/
E. j. Osterl.

FINIS.

